

Syriza: van enthousiast verzet tegen besparingen in januari naar 'minste kwaad' vandaag

Bijzonder weinig enthousiasme voor Griekse verkiezingen. Nood aan massaal socialistisch alternatief!

Op 20 september won Syriza de tussentijdse verkiezingen en de linkse partij is op weg om opnieuw een regering te vormen met de rechtse Onafhankelijke Grieken. Alexis Tsipras van Syriza stelt dat hij een mandaat heeft om het beleid van de vorige regering verder te zetten. Die vorige regering besloot om het derde memorandum met de trojka (Europese Commissie, Europese Centrale Bank en IMF) te ondertekenen en uit te voeren. Niall Mulholland van het CWI sprak met Andros Payiatsos van Xekinima, onze Griekse zusterorganisatie, over de verkiezingen en de positie van de antibesparingslinkerzijde.

Wat was het meest opvallende aan deze verkiezingen?

“Het belangrijkste was wellicht de erg beperkte opkomst. Zowat 45% van de kiezers kwam niet opdagen. Voor de ‘memoranda’, de besparingsplannen die de Griekse regering met de trojka overeenkwam in ruil voor financiële garanties, lag dat op 25 tot 30%.

“Alle partijen verloren in vergelijking met de verkiezingen van januari, zelfs indien hun percentage steeg. Syriza haalde 35,46% (tegenover 36,34% in januari), maar de partij verloor wel 320.000 kiezers. De traditionele partij van de heersende klasse, de rechtse Nieuwe Democratie haalde ongeveer hetzelfde percentage als in januari (28,10%), maar verloor eveneens 200.000

kiezers.

“De neonazi’s van Gouden Dageraad werden de derde partij met 6,99%, een lichte vooruitgang wat aangeeft dat deze partij een gevaar blijft voor de arbeidersklasse. Ze verloor 10.000 stemmen, maar op enkele eilanden in de buurt van Turkije ging Gouden Dageraad vooruit door op de vluchtelingencrisis in te spelen.

“De traditionele sociaaldemocratische partij Pasok moest Gouden Dageraad voorlaten. Pasok blijft afgestraft worden voor het jarenlange besparingsbeleid dat gecombineerd werd met corruptie.

“Veel kiezers zijn vervreemd van de grote besparingspartijen. De verkiezingscampagne wekte bijzonder weinig enthousiasme op, er was nooit eerder zo’n gebrek aan interesse in de verkiezingen.”

Hoe slaagde Syriza erin om te winnen na de ontgoocheling rond de bocht van deze partij over de besparingen?

“Syriza won niet op basis van enthousiasme onder werkenden, gepensioneerden en jongeren. In januari was dat wel het geval toen Syriza won met een antibesparingsprogramma. Nu kozen werkenden en mensen uit de middenklasse voor Syriza als ‘het minste kwaad’.

“Ondanks het referendum van 5 juli waarin een meerderheid van de bevolking zich tegen de besparingen uitsprak, capituleerde

Tsipras een week later voor de trojka en ging de regering akkoord met harde besparingen.

“In de verkiezingscampagne hanteerde Tsipras een linkse retoriek en sommige leden hebben nog steeds illusies in hem. Dat werd mee mogelijk door het feit dat de besparingsmaatregelen waar de regering mee instemde nog niet concreet zijn voor de meeste werkenden. Tsipras stelde dat hij gehanteerd werd door de trojka en dat hij wel moest instemmen met hun voorwaarden om niet uit de eurozone gezet te worden.

“Binnen de grenzen van het opgelegde besparingsbeleid zal Syriza proberen om de meest kwetsbare lagen te helpen en de rijken aan te vallen, stelde Tsipras. Maar de meeste kiezers van Syriza hebben geen illusies meer in de partij. Ze hopen enkel dat een regering met Syriza niet zo brutaal zal zijn als een regering geleid door Nieuwe Democratie.”

Hoe deed de antibesparingslinkerzijde het in de verkiezingen?

“Door zijn sectaire en ultralinkse opstelling kon de KKE, de Griekse Communistische Partij, niet profiteren van de bocht van Syriza. De KKE behield het percentage van in januari, dat was 5,5%. Maar de partij verloor 11% van zijn stemmen.

“Ook de rest van de antikapitalistische linkerzijde deed het niet goed. Antarsya, de antikapitalistische alliantie, haalde 0,85%. Een kwart van de leden van Antarsya vertrok naar de Volkseenheid, een nieuwe formatie die ontstond uit een linkse afsplitsing van Syriza.

“Er was een breed gedragen hoop voor Volkseenheid, maar die partij haalde de kiesdrempel van 3% net niet. Hierdoor zullen er ernstige interne problemen ontstaan. De 25 tot 30 voormalige parlementsleden van Syriza die Volkseenheid vormden, verloren hun zetel en dit gaat gepaard met het verlies van heel wat financiële middelen.

“Volkseenheid moest in erg moeilijke omstandigheden een eerste kiescampagne voeren. Er was een enorme ontgoocheling door het verraad van Syriza. Maar de leiding van Volkseenheid heeft het zichzelf ook niet gemakkelijk gemaakt. Op het begin van de campagne werd vrij arrogant en op een bureaucratische en ondemocratische wijze opgetreden tegen de rest van de linkerzijde. Het mogelijke resultaat in de verkiezingen werd overschat.

“Toen duidelijk werd dat Volkseenheid een strijd zou moeten voeren om in het parlement te geraken, kwam er een oproep aan andere linkse krachten om hen te steunen in een ‘eenheidsfront’.

Maar dan was het al te laat.

“Volkseenheid is er niet in geslaagd om de werkenden en jongeren te inspireren met een duidelijk programma van verzet tegen de besparingen gekoppeld aan een socialistisch alternatief. De partij zegt terecht dat het zich verzet tegen de besparingen, maar er wordt geen weg vooruit aangeboden. Hierdoor wordt niet geantwoord op angst die aanwezig is onder veel werkenden voor wat er zou gebeuren indien Griekenland uit de eurozone wordt gezet.

“Volgens Xekinima moeten we weigeren om de schulden te betalen en het bankstelsel nationaliseren. Dit betekent een confrontatie met de EU en een vertrek uit de eurozone. De terugkeer naar een nationale munt kan de basis leggen voor de ontwikkeling van de economie en de samenleving, maar enkel indien het gepaard gaat met de nationalisatie van de sleutelsectoren van de economie onder arbeiderscontrole en –beheer. Op deze manier kan de economie democratisch gepland worden in het belang van de meerderheid van de bevolking in plaats van voor de winsten van een handvol scheepseigenaars, bankiers en industriëlen.”

Hoe moet het nu verder met links?

“De nieuwe regering van Syriza zal snel op grote problemen botsen. Het memorandum moet uitgevoerd worden, wat zal leiden tot meer armoede en ook meer woede. De publieke schulden zijn nog steeds onbetaalbaar. Griekenland blijft vastzitten in het moeras van een ‘grote depressie’.

“In deze context zijn nieuwe afsplitsingen van Syriza waarschijnlijk, wellicht linkse afsplitsingen. Zo bespreekt een nieuwe linkse stroming binnen Syriza, ARC, de lessen van wat verkeerd ging met Syriza in de regering.

“Xekinima neemt deel aan deze discussies en blijft een belangrijke rol spelen in de beweging ‘17 juli’ dat probeert om een netwerk van lokale linkse allianties uit te bouwen op basis van een antikapitalistisch programma.

“Dergelijke initiatieven en, belangrijker nog, hernieuwde klassenstrijd zullen nieuwe lagen van werkenden en jongeren in de strijd organiseren. Dit kan de basis leggen voor de ontwikkeling van een nieuwe massale revolutionaire linkerzijde die democratisch georganiseerd is. Dat is de enige kracht die een antwoord kan bieden op de diepgaande crisis waar de Griekse bevolking mee geconfronteerd wordt, een antwoord dat bestaat uit het herorganiseren van de samenleving op socialistische basis.”

Nood aan massale revolutionaire linkerzijde om uitweg uit crisis te vinden

Verklaring door Xekinima voor de verkiezingen

In de komende verkiezingen van 20 september roept Xekinima, de Griekse afdeling van het CWI, op om tegen de partijen te stemmen die het beleid van de laatste ‘memoranda’ met de EU, ECB en IMF (de trojka) uitvoeren. Het gaat om Syriza, Nieuwe Democratie, Pasok, Potami en de Onafhankelijke Grieken. We roepen uiteraard ook op om tegen de neonazi’s van Gouden Dageraad te stemmen. Er is een enorm vacuüm door de omvorming van Syriza tot een pro-besparingspartij. In dat vacuüm roepen we op tot een kritische stem voor Volkseenheid (LAE).

De verkiezingen vinden plaats tegen een achtergrond vol tegenstellingen en moeilijkheden. Een groot deel van de samenleving is terecht ontgoocheld. Al diegenen die hun hoop in Syriza stelden omdat ze dachten dat een “linkse regering” maatregelen in het belang van de werkenden zou nemen en dus tegen de besparingen waaronder die van de memoranda zou ingaan, al diegenen die neen stemden in het referendum en daarmee de chantage van de trojka van antwoord dienden, al diegenen die in de voorbije periode aan protestbewegingen deelnamen en dachten dat de ineenstorting van de traditionele partijen ND en PASOK tot betere tijden zou leiden, ... Al deze mensen likken nu hun wonden als gevolg van de onderwerping van de regering van Tsipras aan de trojka. Ze proberen de ontgoocheling en verwarring te overkomen en kijken vooruit.

Welke uitweg?

Alle ‘oude’ vragen staan vandaag opnieuw op de agenda: hoe kunnen diegenen die de afgelopen jaren tegen de besparingen vochten hun stem uiten? Hoe kunnen de mensen die ‘neen’ stemden in het referendum politiek vertegenwoordigd worden? Hoe kan de brede ontgoocheling en het gebrek aan vertrouwen overkomen worden? Hoe kunnen al diegenen die de strijd willen verderzetten een uitweg uit de crisis vinden en welke politieke en electorale uitdrukking kunnen zij vinden?

De meeste werkenden begrijpen dat er van de traditionele partijen niets kan verwacht worden. PASOK en ND zullen hen niet vertegenwoordigen. Hetzelfde geldt voor partijen als Potami die op alle cruciale ogenblikken (het referendum, het memorandum, ...) toonden dat ze hetzelfde zijn als de oude gevestigde partijen. Sommige lagen van de bevolking denken dat het gevaar van een terugkeer van ND en de rest van de gevestigde partijen betekent dat Syriza een nieuwe kans moet krijgen.

Het einde van Syriza als linkse partij

Maar in werkelijkheid bestaat het Syriza van voor het referendum niet langer. Er zijn niet alleen de duizenden gewone leden die ontslag namen uit de partij. Er is niet alleen het feit dat de partij niet langer de eisen van de werkende bevolking en de sociale bewegingen vertegenwoordigt. Er zijn niet alleen de partijkopstukken die de mogelijkheid van een ‘regering van nationale eenheid’ niet uitsluiten. Het belangrijkste element dat de omvorming van Syriza van een linkse partij tot een gevestigde

partij aantoont, is de openlijke steun aan de maatregelen van het laatste memorandum en dit tegen gelijk welke prijs.

De reden waarom deze verkiezingen er zo snel komen (in afspraak met diegenen die gisteren nog de ‘vijanden’ van Syriza in de EU waren), is dat de regering wil vermijden dat de bevolking de omvang van de maatregelen uit het derde memorandum begrijpt. Om een idee te geven van wat er na de verkiezingen zal gebeuren: sinds vorige maand zijn de laagste pensioenen van 490 naar 390 euro per maand gezakt.

Stem voor LAE

Linkse mensen kunnen hun stem in deze verkiezingen het beste laten horen door voor de Volkseenheid (LAE) te stemmen.

LAE vertegenwoordigt op dit ogenblik de beste uitdrukking van verzet tegen de leiding van Tsipras en de onderwerping van Syriza aan de trojka. LAE toont aan dat een groot deel van de partijleden van Syriza het niet eens was met de beslissing van Tsipras om de beloften van voor de verkiezingen en het programma van Syriza naar de prullenmand te verwijzen. Het toont aan dat Syriza niet het ‘bezit’ is van Tsipras en de onverkozen klik rond hem. En het toont aan dat duizenden gewone leden hun rug naar de partijleiding toekeren om iets anders te zoeken.

De verkozenen van LAE in het parlement hebben zich consistent verzet tegen de besparingen. Ze baseren zich op de overwinning van het neenkamp in het referendum en houden vast aan het verkiezingsmanifest van Syriza. LAE krijgt op dit ogenblik de steun van belangrijke delen van de basis van Syriza (van het Links Platform, delen van de jongeren vleugel, een deel van de tendens van de ‘53’, ...) zelfs indien niet iedereen het volledig eens is met LAE. Ze kijken wel naar LAE als een manier om hun protest tegen de leiding van Tsipras te uiten. Naast de verschillende linkse groepen en stromingen binnen Syriza kreeg LAE ook de steun van een groot aantal radicaal-linkse krachten.

Anderzijds kan LAE niet rekenen op een breed enthousiasme onder de linkse activisten en de samenleving in het algemeen. Er zijn verschillende redenen hiervoor. De eerste reden is objectief. Er is een algemene ontgoocheling en gebrek aan vertrouwen door de onderwerping van Syriza aan de trojka. Maar er zijn ook subjectieve redenen. Het algemeen ‘beeld’ van LAE leidt tot vragen en twijfel. Zo was de leiding van LAE lange tijd een organisch deel van de leiding van Syriza. Onder de publieke figuren van de nieuwe partij zijn er geen nieuwe gezichten. Er zijn ook elementen van interne democratie die tot vragen leiden, er is een gebrek aan duidelijkheid en consistentie in wat de verschillende vertegenwoordigers van LAE op het publieke forum verkondigen. Tenslotte geven de kandidatenlijsten van LAE niet de indruk van openheid of minstens van een electoraal front met andere organisaties naast de oude linkse stroming binnen Syriza. Dit alles leidt tot twijfel en aarzeling onder brede delen van de potentiële kiezers van de partij.

Ondanks al deze beperkingen van LAE mogen we echter niet vergeten wat er op het spel staat. In deze verkiezingen zal LAE het belangrijkste instrument zijn om het verzet van de werkende bevolking, de jongeren en brede lagen van de bevolking tegen de capitulatie van Tsipras en de leiding van Syriza te tonen.

Beperkingen van de rest van links

Gelet op deze situatie zullen heel wat linkse militanten voor de KKE (Communistische Partij) en Antarsya (anti-kapitalistische alliantie) stemmen. Dat is begrijpelijk. Maar noch de KKE noch Antarsya hebben een uitweg uit de crisis van de afgelopen jaren aangeboden, nochtans was dit een van de ergste crisissen in de recente Griekse geschiedenis.

Het volstaat niet om de samenleving hiervoor verantwoordelijk te stellen, de beperkingen van KKE en Antarsya zelf spelen een rol. Het is geen toeval dat de electorale steun voor de KKE vandaag beperkter is dan voor het eerste memorandum van 2010. Op een ogenblik dat Syriza uit elkaar spat met een fragmentatie in alle richtingen, slaagt Antarsya er niet in om zich te versterken. De alliantie kent integendeel zelf een interne crisis en een nieuwe afsplitsing.

Een van de grootste fouten van beide linkse formaties heeft betrekking op de tactiek van het eenheidsfront. Ze weigerden om met andere linkse krachten samen te werken rond elementen waarover we het eens zijn en waarvoor het noodzakelijk is omwille van de gemeenschappelijke belangen van de werkende bevolking en strijdbewegingen waarbij elke partij en stroming natuurlijk wel zijn ideologische, politieke en organisatorische eigenheid bewaart.

Deze partijen betalen nu een prijs voor hun fouten. We hopen dat ze in de toekomst hun positie zullen corrigeren zodat ze niet volledig en permanent afgesloten zijn van de processen binnen de linkse zijde en de samenleving in het algemeen.

Welke linkse zijde is er nodig?

Naast de zaken die hierboven al vermeld werden, denkt Xekimima dat de centrale uitdaging is om een massale linkse kracht te vormen die bereid is om een confrontatie aan te gaan met de trojka, die weigert om de schulden te betalen en overgaat tot de nationalisatie van het bankstelsel in de wetenschap dat dit een confrontatie met de EU en een exit uit de eurozone vereist. Een terugkeer naar een nationale munt is geen 'tragedie', enkel voor de heersende klasse is dat het geval. Het kan de basis vormen voor de ontwikkeling van de economie en de samenleving, maar dat vereist wel iets anders: het moet gepaard gaan met de nationalisatie van de sleutelsectoren van de economie onder arbeiderscontrole en -beheer zodat de economie democratisch kan gepland worden in het belang van de meerderheid van de bevolking en niet van de winsten van een handvol scheepseigenaars, bankiers en industriëlen.

Deze linkse zijde moet ook gekenmerkt worden door internationalisme, een begrip van de noodzaak van gemeenschappelijk gecoördineerde strijd van de arbeidersklasse in Europa en de rest van de wereld. Deze linkse zijde moet ook gekenmerkt worden door interne democratie, want zonder volledige interne democratie heeft links geen toekomst. Hopelijk zullen grotere delen

van de Griekse linkse zijde dit begrijpen, historisch gezien zijn er immers nogal wat tekortkomingen op deze vlakken.

Dit alles vereist de vestiging van een massale revolutionaire linkse zijde. Zonder een massale revolutionaire linkse zijde zullen de Griekse werkenden nooit in staat zijn om uit de vicieuze cirkel van kapitalistische crisis te geraken.

Het potentieel voor de vestiging van zo'n massale linkse zijde bestaat vandaag. De 'kritische massa' is aanwezig. Deze is aanwezig in LAE maar ook erbuiten. In initiatieven zoals "17 juli" en de linkse netwerken die uit Syriza gestapt zijn (zoals de tendens van de 53, de jongeren vleugel, ...) maar ook onder de duizenden activisten die niet tot Syriza behoren en actief zijn in sociale bewegingen of onafhankelijke linkse initiatieven die niet noodzakelijk door LAE aangetrokken worden.

Een van de centrale taken in de komende periode zal erin bestaan om deze krachten te verenigen in een eengemaakt en democratisch front op basis van een duidelijk internationalistische klassenprogramma dat ingaat tegen de EU en de macht van het kapitaal om de strijd voor een alternatieve, socialistische samenleving aan te vatten.

De Griekse samenleving is daar klaar voor, ook al zitten we nu in een fase van terugtocht. De Griekse werkenden en armen hebben hun strijdbaarheid getoond in de historische protestbewegingen van de afgelopen jaren. Ze toonden hun vastberadenheid in het referendum van 5 juli toen 61,5% neen stemde en daarmee inging tegen de heersende klasse. De Griekse bevolking zal de bereidheid tot verzet en strijd opnieuw tonen in de komende periode als nieuwe strijdbewegingen tegen het derde memorandum, nu mee ondertekend door Syriza, onvermijdelijk zijn.